

Posudok oponentky diplomovej práce

Bc. Magdaléna Saladygová: Prípadová studie: materská škola a detská kultura

Cieľom hodnotenej práce bola etnografia prechodu detí v predškolskom veku od rodiny do širšej spoločnosti v prostredí vybranej materskej školy, analýza sociálneho chovania detí, rodičov a učiteľov. Autorka sa zaoberá situáciou, kedy sa deti musia vysporiadať s novou a obtiažnou/ situáciou, ktorú Eyal Ben Ari veľmi výstižne popisuje ako *“from mothering to othering”*. Domnievam sa, že autorka čitateľa názvom svojej práce ale zbytočne zavádza. Prečo použila v názve pojem *prípadová studie*, keď jej cieľom nebolo komplexne popísať jednu materskú školu? Pojem prípadová štúdia, je v metodologickej literatúre vnímaný odlišne / napr. Yin 1994 /, vhodnejší by bol preklad termínov *“field report”* alebo *“case report”*, zároveň sa domnievam, že takto čítavej práci by pristal atraktívnejší názov.

Na posudzovanej práci je viditeľná fascinácia teóriami psychoanalýzy, ktorých autorka rada interpretačne využíva. Táto efektívna teoretická stratégia /napríklad v prípade tzv. *doudou*/ ju miestami odvieďa od ďalších inšpiratívnych teoretických úrovní, ktoré ostali v práci pomerne zanedbané. To je prekvapivé, keďže subdisciplína antropológie detí je historicky a teoreticky úzko zviazaná s gendrovými štúdiami –v literatúre síce uvádza významnú knihu *Mothering*, ale v práci s ňou nepracuje/. To sa prejavilo najmä v kapitole 2.2 *Materská škola a role matky*. Sama autorka na str. píše: *“ Rovnež mnou provedený výzkum právě díky česko-francouzského charakteru školky jisté rozdily v tom, jak francouzské a české matky chápou mateřství.”*/ str.13/ Česká společnost /a sociálna politika/ preferujú model intenzívneho materstva, naopak francúzska spoločnosť model tzv. *partikulárneho materstva*. Môžeme na základe týchto gendrových štruktúr tvrdiť, že tzv. *doudou* využívajú francúzske deti najmä preto, že začínajú s návštevou materskej školy v nižšom veku, a preto viac prežívajú separačnú úzkosť a sú rodičmi na to vopred pripravovaní?

Existujú rozdiely medzi separáciou chlapcov a dievčat, a spôsobov, ako sa k nim matka/otec/učiteľka chovajú? Je existencia ďalšieho súrodenca / a poradie dieťaťa v rodine/ významným faktorom pri zvládaní jeho separácie?

Je škoda, že Magda Saladygová neobrátila pozornosť na rodiny detí, a analyzovala len jednu stranu skúmaného problému. Vieme, ako a kde sa deti začleňujú, ale nie od koho sa separujú. Donievam sa, že tým by práca získala ďalšiu zaujímavú vrstvu "príbehu".

Na druhej strane by som rada vyzdvihla kvalitu i kvantitu etnografického materiálu, ktorý sa Magde Saladygovej podarilo v teréne zozbierať. Je za ním vidieť poctivú prácu v skúmanom prostredí, reflexivita participácie na skúmaných aktivitách, dôsledná práca s organizáciou dát a v neposlednom rade i čtivý žánr etnografie.

Za veľmi prínosné pokladám zistenia, ktoré sa viažu k významu tzv.doudou /vnímaného ako subjektívny objekt, ktorým je dieťa symbolicky /ale i materiálne /zviazané so svojou matkou. Magda Saladygová detailne popísala nielen formy tzv.doudou, ale taktiež kontextuálne situácie ich používania, a významy, ktoré im nielen deti –ale taktiež učiteľky a rodičia pripisujú. Rovnako odceňujem použitie konceptu tzv.embodied experience, ktorý tak efektívne použil v štúdiu japonských školiek Eyal Ben Ari z Hebrejskej Univerzity. To potvrdil aj výskum Magdy Saladygovej: deti sa učia normám a hodnotám najmä cez konkrétne formovanie tela, ktoré /Bourdieu /1990/ pomenováva ako body hexus/.

S prihliadnutím na pozitíva /kvalita etnografického materiálu a zvoleného žánru/ a negatíva /zanedbanie gendrovej perspektívy a ignorovanie role matiek pri separácii/ som sa rozhodla prácu ohodnotiť známkou veľmi dobrý.

V Prahe 11.6.2010

Mgr.Petra Ezzeddine
Katedra Obecné Antropologie FHS UK

